

BMT-nin 18-ci İqlim Dəyişikliyi Konfransı

COP18 harada keçirilib?

Günel Abbas

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının 18-ci İqlim Dəyişikliyi Konfransı 1992-ci il 26 Noyabr-8 Dekabr tarixləri arasında Dohada Qətər Milli Konqres Mərkəzində keçirilib. Konfransda 2012-ci ilin sonunda başa çatmalı olan Kyoto Protokolunun ömrünün 2020-ci ilə qədər uzadılması və 2011-ci il Durban Platformasının təsdiqlənməsi razılaşdırılıb. Bu o deməkdir ki, Protokolun varisi 2015-ci ilə qədər hazırlanacaq və 2020-ci ilə qədər həyata keçiriləcəkdi. Konfransda qəbul edilən bəyanatlarda ilk dəfə olaraq zəngin ölkələrin karbon emissiyalarını azaltmadıqlarına görə digər ölkələr qarşısında maliyyə məsuliyyəti daşıya biləcəkləri haqqında prinsiplə razılaşma daxil edilib.

Konfransda iqlim dəyişikliyinə beş aspekti müzakirə olunub:

1) Adaptasiya - iqlim dəyişikliyinə uğurla uyğunlaşmaq üçün edilməli olan sosial və digər dəyişikliklər. Uyğunlaşma kənd təsərrüfatında və şəhərsalınmada dəyişiklikləri əhatə edə bilər, lakin bununla məhdudlaşmır;

2) Maliyyələşdirmə - dövlət və ya özəl qurumların iqlim dəyişikliyinə uyğunlaşması, təsirlərin azaldılmasını ölkələr necə maliyyələşdirəcək;

3) Təsirlərin azaldılması - dünya ölkələrinin iqlim dəyişikliyinə təsirlərini yumşaltmaq üçün atılacaq addımlar və tədbirlər;

4) Texnologiya - iqlim dəyişikliyinə uyğunlaşmaq və ya azaldılması üçün lazım olan texnologiyalar, inkişaf etmiş ölkələrin inkişaf etməkdə olan ölkələrə bu texnologiyaların tətbiqində dəstək ola biləcəyi üsullar;

5) İtki və zərər - ilk dəfə 2012-ci il konfransında qeyd edilib və qismən 2010-cu ildə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Kankunda İqlim Dəyişikliyi Konfransında imzalanmış sənəd əsasında. Bu ifadə iqlim dəyişikliyinə təsirlərinə qarşı həssas olan ölkələrin karbon emissiyalarını azaltmayan ölkələr tərəfindən gələcəkdə maliyyə kompensasiyasına malik ola biləcəyi prinsipini təqdim edir.

Konfrans çərçivəsində Rusiya və digər ölkələrin etirazları ilə bağlı "Doha İqlim Gateway" adlı sənədlər paketi hazırlandı. Ümumilikdə sənədlərə aşağıdakılar daxildir:

1) 2020-ci ilə qədər əhatə dairəsini səkkiz il müddətinə genişləndirən protokol qlobal karbon qazı emissiyalarını yalnız 15 faiz endirməklə məhdudlaşdırır;

2) İlk dəfə olaraq konfrans sənədlərində itki və zərərlə bağlı ifadə rəsmiləşdirilib;

3) Konfrans Yaşıl İqlim Fondunun maliyyələşdirilməsi istiqamətində az irəliləyiş əldə etdi.

Sessiyanın sonunda Rusiya, Belarus və Ukrayna sessiyanın qaydalarına uyğun olaraq öz üzərlərinə qoyulan məsələlərə etiraz ediblər.